

DECIZIE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Svetlana Filincova

Examinând recursul declarat de către SRL „Milescu”,

În cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de SC „Novelis-Impex” SRL împotriva SRL „Milescu” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea SRL „Milescu” privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel depusă de SRL „Milescu”, împotriva hotărârii din 20 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul central),

c o n s t a t ă:

La 15 martie 2018, SC „Novelis-Impex” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Milescu” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 20 septembrie 2018 a Judecătoria Chișinău (sediul central), acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasat de la SRL „Milescu” în beneficiul SC „Novelis-Impex” SRL suma de 25 785,40 lei cu titlu de avans achitat.

A fost încasat de la „SRL „Milescu” în beneficiul SC „Novelis-Impex” SRL cheltuieli de judecată în mărime de 834,76 lei, constituite din: suma de 773,56 lei, cu titlu de taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și suma de 61,20 lei, cu titlu de cheltuieli pentru eliberarea documentelor.

În rest, pretenția privind încasarea de la „SRL „Milescu” în beneficiul SC „Novelis-Impex” SRL a sumei de 25 785,40 lei, a taxei de stat în mărime de 773,56 lei, a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La 15 februarie 2019, SRL „Milescu” a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu restituirea pricinii spre rejudecare.

În motivarea cererii de apel a indicat că, în luna martie 2018 a recepționat prin poștă de la Judecătoria Chișinău citație, prin care a fost înștiințat că, este chemat în judecată la 09 august 2018, ora 11:30, în legătură cu examinarea cauzei

civile în baza cererii de chemare în judecată depusă de SC „Novelis-Impex” SRL privind restituirea avansului. La 09 august 2018, s-a prezentat la ședința de judecată, iar greșierul l-a informat că ședința de judecată nu va avea loc, urmând să fie citat pentru participare la ședința următoare prin citație, care urma a fi expediată prin poștă.

În acest sens, a indicat că, a așteptat să primească citația pentru a participa la următoarea ședință de judecată în procedură de mediere, dar nu a primit-o și nici telefonic nu a fost informat.

Prin încheierea din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea SRL „Milescu” privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel depusă de SRL „Milescu”, împotriva hotărârii din 20 septembrie 2018 a Judecătoria Chișinău (sediul central).

La 29 iulie 2019, SRL „Milescu” a declarat recurs (concretizat pe parcurs) împotriva încheierii din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia, repunerea în termenul de declarare a apelului și remiterea cauzei la instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

În susținerea recursului declarat a menționat că, prima instanță a expediat în adresa SRL „Milescu” hotărârea abia peste 7 luni de la emiterea acesteia, considerând că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că cererea de repunere în termen a apelului este neîntemeiată.

A mai menționat că, instanța de apel la soluționarea cererii de repunere în termenul de atac nu a ținut cont de prevederile art. 100 alin. (3) al Codului de procedură civilă, mai mult nu i-a permis recurentei să-ți probeze cele expuse în ședință.

În contextul acestei imposibilități recurenta a menționat că nu a fost înștiințată legal pentru ședințele ce au avut loc în cadrul examinării cauzei în prima instanță.

La 22 octombrie 2019, SC „Novelis-Impex” SRL a depus o referință (concretizată pe parcurs) la recursul declarat de către SRL „Milescu”, solicitând respingerea acestuia și menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 21 mai 2019, expediată părților la 19 iunie 2019, fără a se cunoaște cu certitudine despre recepționarea acesteia de către părți, însă fiind cert că SRL „Milescu” a luat cunoștință de materialele cauzei la 18 iulie 2019, instanța de recurs consideră că recursul declarat la 29 iulie 2019, a fost depus cu respectarea termenului legal.

Studiind materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Milescu” urmează a fi admis din următoarele motive.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

În conformitate cu art. 427 lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu art. 362 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriai Chișinău (sediul central), prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de SC „Novelis-Impex” SRL împotriva SRL „Milescu” privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată, a fost pronunțat la 20 septembrie 2018, iar cererea de apel a fost depusă la 15 februarie 2019.

Totodată, este cert faptul că reprezentantul SRL „Milescu” nu a fost prezent la ședințele de judecată care au avut loc în cadrul examinării cauzei în prima instanță, fapt confirmat prin procesele-verbale ale ședințelor de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 100 alin. (3) al Codului de procedură civilă, în cazul amânării judecării cauzei, nu este necesară citarea participanților la proces prezienții la ședință. Participanții la proces care au fost citați și nu au participat la ședința de judecată la care a fost amânată judecarea cauzei vor putea invoca lipsa citării ulterioare numai în cazul în care vor demonstra că au fost în imposibilitatea de a cunoaște data judecării cauzei.

După cum a fost menționat supra, temeinicia cererii de repunere în termenul de atac a fost bazată, după cum a declarat SRL „Milescu”, pe nerespectarea procedurii citării legale în prima instanță. Astfel, prima ședință după acceptarea cererii de chemare în judecată a fost fixată pentru data de 09 august 2018, părților fiind expediate citații cu aviz de recepție, însă ședința nu a avut loc din motivul implicării judecătorului într-o altă activitate.

Prin încheierea judecătorului din 09 august 2018 a fost stabilit următorul termen de judecată pentru 11 septembrie 2018, totodată dispunându-se notificarea despre această ședință participanții la proces.

Reținând prevederile art. 100 alin. (3) al Codului de procedură civilă și dispozițiile din încheierea enunțată, participanții la proces urmau în mod obligatoriu să fie înștiințați cu respectarea regulilor de comunicare a actului de procedură consfințite în legislația procesuală, iar în cazul eșuării să repete acest procedeu.

Din materialele cauzei se atestă, însă, că despre ședința din 11 septembrie 2018 a fost înștiințat legal doar reprezentantul SC „Novelis-Impex” SRL, nefiind în nici un mod înștiințată partea adversă, la caz SRL „Milescu”. În continuare, instanța de recurs constată că de fapt, nici la o ședință care a avut loc în realitate, reprezentantul societății pârâte nu a fost citat.

În cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv. Cu privire la aceste aspecte, obligația instanței de motivare a deciziilor sale este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea lor.

Conform jurisprudenței CEDO, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt hotărârea sa să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (cauza Helle vs Finlanda, hotărârea din 19 decembrie 1997).

Cu alte cuvinte, o motivare excesiv de succintă sau necorespunzătoare în raport cu complexitatea cauzei echivalează, practic, cu inexistența motivării.

Obligația instanței de a răspunde prin motivare la argumentele prezentate de părți este justificată, întrucât numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției (cauza Hirvisaari vs Finlanda, hotărârea din 27 septembrie 2001).

Potrivit jurisprudenței sale constante, CtEDO reamintește că instanțele judecătorești naționale au obligația de a-și motiva deciziile (cauza Van de Hurk vs. Olanda, hotărâre din 19 aprilie 1994). Întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în dependență de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (cauza Ruiz Torija vs. Spania, hotărâre din 9 decembrie 1994). Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate (cauza Taxquet vs. Belgia [MC], nr. 926/05, § 91, CEDO 2010).

În plus, Curtea a decis că articolul 6 din Convenție nu obligă statele contractante să instituie instanțe de apel sau de recurs. Cu toate acestea, un stat care dispune de astfel de instanțe judecătorești are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură în fața acestora de garanțiile fundamentale prevăzute de articolul 6 (a se vedea, *printre altele*, cauzele Delcourt vs. Belgia, hotărâre din 17 ianuarie 1970, și Erfar-Avef vs. Grecia, hotărâre din 27 martie 2014).

În pofida acestor fapte, instanța de apel la pronunțarea asupra argumentelor din cererea de repunere în termenul de atac, urma în conformitate cu prevederile legii să se dedice unei analize efective a temeiurilor, argumentelor și propunerilor de probatoriu, fără a prestabili relevanța acestora.

În cazul de față, instanța de apel a evitat să examineze temeinicia cererii de

repunere în termenul de atac în raport cu circumstanțele cauzei, însușind prioritar cele invocate de reprezentantul intimatului în ședința de punere pe rol a apelului.

Mai mult ca atât, verificând temeinicia celor expuse în recurs, reținând că pentru plenitudinea procesului-verbal al ședinței de judecată se efectuează înregistrarea audio, Colegiul a încercat să supună unei analize mersul procesului în prima instanță, încercare care nu s-a scontat cu rezultat din cauza lipsei înregistrărilor audio la dosar.

De fapt, instanța de apel la soluționarea cererii apelantei-recurente cu privire la repunerea în termenul de atac, urma să verifice temeiul invocat de SRL „Milescu” în susținerea solicitării, fără a se limita formal la înscrierile din procesul-verbal, verificând respectarea procedurii de citare în raport cu cadrul legal aplicabil speței.

Așadar, prin lipsa examinării temeiniciei argumentelor invocate mai sus, se constată că instanța de apel a dat dovadă de un formalism excesiv în această parte. Or, prin prisma principiului contradictorialității și egalității în arme, instanța de apel era obligată să asigure un echilibru just a intereselor ambelor părți implicate în proces. În esență, motivarea Curții de Apel Chișinău a pus într-o situație de dezavantaj SRL „Milescu” față de adversarul său (a se vedea cauza Donadze vs. Georgia, hotărârea din 7 martie 2006, § 35 – 36).

Constatând toate cele relatate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, conturează o opinie tendențioasă a instanței de apel de respingere formală a cererii, fără a da o apreciere tuturor probelor în ansamblu, fără a răspunde la toate temeiurile invocate de SRL „Milescu”, ignorând nemotivat unele afirmații sau cel puțin nemotivând prevalarea unor circumstanțe, pe care s-a bazat soluția emisă, asupra celorlalte probe existente la dosar.

În atare situație, instanța de recurs apreciază că recurenteii SRL „Milescu” nu i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că recurenta nu a reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considera necesare în vederea apărării punctului ei de vedere (cauza Blücher vs. Republica Cehă, hotărârea din 11 ianuarie 2005, cauza Carmel Saliba vs. Malta, hotărârea din 29 noiembrie 2016, § 65).

În acest sens, Colegiul lărgit reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson vs. Olanda, hotărârea din 26 martie 1996).

Concluzionând cele expuse, instanța de recurs apreciază ca fiind întemeiat recursul declarat de către SRL „Milescu”, motiv pentru care acesta necesită a fi admis, casată încheierea din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, iar reținând că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în această fază, cauza urmează a fi restituită spre rejudecare la etapa de punere pe rol a apelului.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al

Se admite recursul declarat de către SRL „Milescu”.

Se casează încheierea din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SC „Novelis-Impex” SRL împotriva SRL „Milescu” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată la etapa de punere pe rol a cererii de apel.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Svetlana Filincova